

OECD Journal on Development:
Development Co-operation 2009
Volume 10 Issue 1

Summary in Turkish

OECD Kalkınma Dergisi:
Kalkınma ve İşbirliği Raporu 2009
Cilt 10 Sayı 1

Türkçe Özet

- OECD Kalkınma Yardım Komitesi (DAC) tarafından yıllık olarak yayınlanan Kalkınma ve İşbirliği Raporu, uluslararası yardımlar alanındaki son eğilimlerin istatistik ve analizinin yer aldığı temel bir kaynak belgedir. Bir süre önce DAC Başkanı olarak göreve başlayan Eckhard Deutscher, bu ilk *Kalkınma ve İşbirliği Raporu* ile Akra'da yapılan Yardım Etkinliği Üst Düzey Forumu ve yardımların gelişmekte olan ülkelere daha faydalı hale getirilmesi doğrultusunda çabalarımızı artırma gereği hakkında görüşlerini dile getiriyor. Kalkınma bütçelerinin başatması gerekenler yalnızca günümüzdeki ekonomik ve mali krizler değil; son yıllarda kalkınma alanında yaşanan radikal değişimler de yeni sorunlar gündeme getirdi.
- Raporda ayrıca yardımların birçok taraftan birçok küçük dilimlere halinde gelmesi şeklinde önemli bir problem oluşturan dağınıklık da ele alınıyor. Donörler arasında verimli bir işbölümü olmamasının işlem masraflarının artmasına neden olduğu ve ülkelerini yoksulluktan kurtarmak için partner devletlerin yapacakları harcama rakamlarının tam ve saydam olması gerektiği ileri sürülüyor. Tüm bunlar ise donörler ile yardım partnerleri arasındaki güç ilişkisinde bir değişim anlamına geliyor.
- Son olarak, Raporda bazı ülkelerle ilgili vak'a incelemelerinden kalkınma politikası ile insan hakları, sürdürülebilir bir çevre ve kadın-erkek eşitliği konuları arasında bağ kurulması açısından Paris Yardım Etkinliği Deklarasyonu'nun nasıl kullanılabileceğine dair beş ders çıkarılıyor.

“DAC kurulduğundan bu yana kalkınma alanında radikal değişimler oldu: sürekli yeni oyuncular ve yeni sorunlar ortaya çıkıyor, ve —zorunlu olarak— oyunun kuralları değişiyor. 2008’de kurulu —formel ve informal— uluslararası yönetim yapılarının nasıl birkaç haftada temellerinden sarsılarak köklü ve kalıcı değişimlere yol açabildiğine tanıklık ettik.”

– Eckhard Deutscher, OECD DAC Başkanı

Eckhard Deutscher bu ilk *Kalkınma ve İşbirliği Raporu*’nda kalkınma yardımları alanındaki yeni duruma ve bunun OECD Kalkınma Yardım Komitesi (DAC) için ne anlama geldiğine göz atıyor. “İyi tasarlanmış, karşılıklı destek oluşturan, bütünsel, çeşitli sektörlerde ilerleme sağlanmasını destekleyen, partner ülkelerde geniş tabanlı ve sürdürülebilir bir kalkınma sağlanmasını zaafa uğratmayan ya da bu ortak hedefimizle çelişmeyen bir politikayı temel alan” kolektif eylemlerin artırılması için çağrıda bulunuyor.

Deutscher, Eylül 2008’de Akra’da yapılan Üçüncü Yardım Etkinliği Üst Düzey Forumu hakkında “Paris Deklarasyonu hedeflerine – ve de Milenyum Kalkınma Hedeflerine – ulaşılması için ne yapmak gerektiği konusundaki görüşümüz her zaman olduğundan daha net” diye yazıyor ve ekliyor: “Aynı zamanda, şimdiye dek yapılanların aynıysından biraz daha fazla yapılmasıyla bunlara ulaşamayacağımız da son derece açık.”

Raporlarda belirtilenler

Akra Üst Düzey Forumu, 100’den fazla ülke ve yardım kuruluşu tarafından 2005’te kabul edilen Paris Yardım Etkinliği Deklarasyonunda daha etkin bir kalkınma için belirlenen beş ilke konusunda sağlanan ilerlemeyi ölçmeye çalıştı:

Sahiplenme: Gelişmekte olan ülkeler tarafından kendi kalkınma stratejilerinin belirlenmesi, kurumlarında iyileşme sağlanması ve yolsuzluklarla mücadele edilmesi.

Paralellik: Donör ülkeler tarafından verdikleri destekle bu hedefler arasında paralellik sağlanması ve yerel sistemlerin kullanılması.

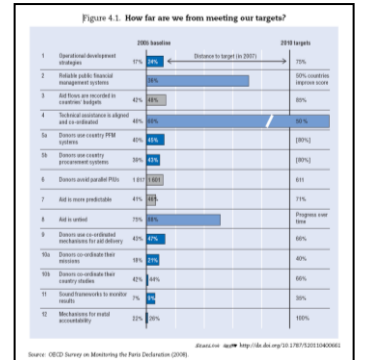
Uyum: Donör ülkeler tarafından tekrarlardan kaçınılması için bilgi paylaşılması, prosedürlerin basitleştirilmesi ve eylemlerin koordine edilmesi.

Sonuca odaklı yönetim: Gelişmekte olan ülkeler ile donörler tarafından sonuçlar elde edilmesine —ve bunların ölçülmesine— odaklanılması.

Karşılıklı hesap verebilirlik: Donörler ile partnerleri olan gelişmekte olan ülkeler tarafından kalkınma yolunda sağlanan sonuçlar hakkında hesap verilebilmesi.

Bu temel ilkeler çerçevesinde Paris Deklarasyonu 2010 yılına

SEKİL 4.1 HEDEFLERİMİZE ULAŞMAYA NE KADAR VAR?

kadar ulaşılmak üzere 12 performans hedefi belirliyor. Akra Forumu katılımcıları arasında daha fazla eylemlerde bulunulması gereken en ivedi alanlar üzerinde anlaşma sağlanmasına yardımcı olmak açısından, Forumun hazırlık sürecinde üç önemli çalışma gerçekleştirildi. Bu çalışmalar 2010'a kadar belirlenen sürenin ortasında Paris Deklarasyonu hedeflerine ulaşılması doğrultusunda ne kadar ilerleme kaydedildiğini —ya da kaydedilmediğini— belirtiyor.

Bu çalışmaların kapsam ve yaklaşımları farklı olmakla beraber, bulgularında bazı ortak temalar ortaya çıkıyor:

- 2010 hedeflerine ulaşılması doğrultusunda sağlanan ilerleme gerek hedefler gerekse ülkeler bakımından eşit değil.
- Paris Deklarasyonu hedeflerine ulaşmak için daha çok kararlılık ve uygulama gerekiyor.
- İlerleme sağlanması, yalnızca donörler ile gelişmekte olan ülkelerin hükümetlerinin her düzeyde geniş katılımına bağlı olmakla kalmıyor; sivil toplumun, özel sektörün ve diğer grupların da sürece tam katılımının sağlanması gerekiyor.
- Deneyimlere dayanarak Paris Deklarasyonu'nun temel ilkelerinin iyi belirlendięi görülüyor, ama daha iyi izleme ve deęerlendirme ihtiyacı gibi yeni sorunlar da söz konusu.

Akra Eylem Gündemi

Akra Forumunda daha fazla ilerleme kaydedilmesi gereken başlıca alanlara işaret edilen Akra Eylem Gündemi kabul edildi. Bu belgede partner ülkeler ile donörler arasındaki ilişkilerde köklü bir balans ayarı yapılarak aşağıdaki hususlara odaklanılması için çağrıda bulunuluyor:

- Yardımların yapılmasında birinci seğenek olarak partner ülke sistemlerinin kullanılması.
- Yardımların daha öngörülebilir ve şeffaf olması sağlanarak, partnerlerin kalkınma stratejilerini daha iyi bütçelendirme, planlama ve uygulamalarına olanak tanınması.
- Donörler tarafından yardımlar için konulan koşulların partner ülkelerle kendi kalkınma planlarına dayalı olarak – köklü bir değişim – ortak belirlenmesi.
- Yardımların serbest bırakılmasında önemli ve açık bir ilerleme sağlanması.
- Ülke içinde ve ülkeler arasında daha iyi bir işbölümü gerçekleştirerek yardımlarda dağınlığın azaltılması.

Yardımlarda dağınlık ne kadar?

Yardımların kalkınma üzerindeki etkisinin olabileceği kadar olmasını önleyen başlıca engellerden biri dağınlık: Yardımların çok

sayıda donörden çok sayıda küçük dilimler halinde gelerek, çok israfli ve gereksiz idari masraflar yaratması ve fonların en çok ihtiyaç duyulan noktalara hedeflemesini zorlaştırması.

Bir süre önce DAC tarafından ilk tam kapsamlı Yardım Tahsis Politikaları ve Gösterge Niteliğindeki İleriye Dönük Harcama Planları Araştırması sonuçlandırıldı. Bu araştırmada yardımlardaki dağılımın ne kadar olduğunu belirlemeye yönelik olarak yeni tasarlanan ve programlanabilir ülke yardımları (CPA) adı verilen bir yardım ölçüğü kullanıldı. CPA, gelişmekte olan ülkeler tarafından bütçeleri içerisinde programlanabilen yardımların miktarını; başka bir deyişle, toplam yardımlardan âcil durum yardımları, borç yardımları ve yardım alanlar tarafından programlanması mümkün olmayan diğer yardımlar çıkarıldıktan sonra kalan miktarı temsil ediyor.

2005'te - araştırma için başlangıç noktası - DAC üyeleri tarafından ikili CPA şeklinde verilen ve 47 milyar doları bulan yardımlar söz konusu yıla ait toplam ikili brüt ODA rakamlarının yaklaşık %46'sına eşdeğerken; bu rakam 2007'de daha tipik bir rakam olan %59'a yükseldi.

Araştırma raporu donörlerin yardımlarının çoğu kez çok fazla sayıda ülkeler arasında paylaşılarak çok ince bir yayılıma sahip olduğunu gösteriyor. 2005-06 döneminde 38 ülke 25 veya daha çok sayıda DAC üyesi ve çok taraflı donörlerden yardım aldı. Raporda ayrıca bir donörün yardımda bulunduğu partner ülkelerden her birindeki toplam yardımlar içindeki payı söz konusu donörün küresel yardımlar içindeki payı ile karşılaştırılarak her bir donörün "yardım yoğunluğu" seviyesi belirleniyor; buna göre 23 DAC üyesinden sadece 8'inin yardım yoğunluğu seviyesi %50'nin üzerinde.

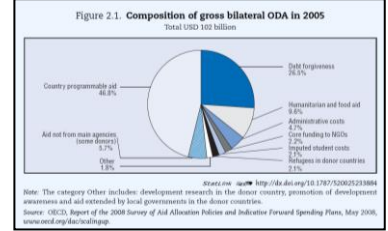
Gelişmekte olan ülkeler açısından bakıldığında ise tablo daha da net bir hal alıp, çok sayıda donör tarafından görece küçük miktarlarda para verildiği görülüyor; örneğin, Vietnam'a yardımda bulunan 29 büyük donör olup, bunların 17'si bu ülkenin aldığı yardımların ancak %10'unu veriyor. Fakat – çoğu küçük ada devletleri olan – 38 ülkenin her birine yardımda bulunan donörlerin sayısı 2005-06 döneminde 10'dan azdı.

Yardımların daha verimli olmasını sağlamak için donörlerin çabalarını rasyonelleştirmeleri gerekiyor. Daha iyi bir işbölümü ile belirli bir gelişmekte olan ülkede ya da sağlık veya eğitim gibi bir sektörde çalışan donörlerin sayısının yoğunlaşması sağlanıp, işlem masrafları azaltılabilir, çalışmaların eşgüdümü kolaylaşabilir. Böylece aynı zamanda, sadece donörlerin "favorileri" değil, tüm gelişmekte olan ülkelerin kapsanması da sağlanabilir

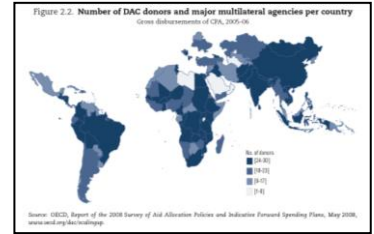
Yardımların öngörülebilirliği ne kadar?

Gelişmekte olan ülkelerin yardımların yönetimi ve tahsisi konusundaki çabaları çoğu kez bunların öngörülebilir olmaması nedeniyle zaafa uğruyor. Donörler her zaman harcama planlarını yardım alan hükümetlerin önceden plan yapmasına olanak tanıyacak şekilde yeterince önceden açıklamıyorlar, ya da taahhütlerine bağlı

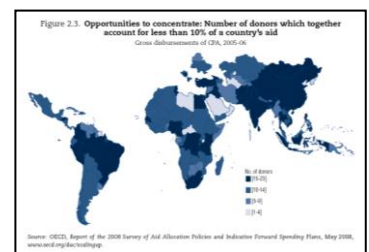
SEKİL 2.1 2005 İKİ TARAFLI BRÜT RESMİ KALKINMA YARDIMI (ODA) DAĞILIMI (TOPLAM 102 MİLYAR DOLAR)

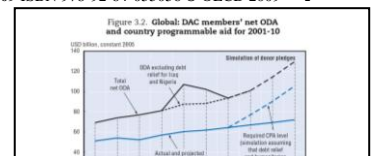
SEKİL 2.2 ÜLKE BAŞINA DÜŞEN BÜYÜK ÇOK TARAFLI KURULUŞLARIN VE DAC DONÖRLERİNİN SAYISI KAYNAK: 2005-06 BRÜT CPA HARCAMALARI

SEKİL 2.3 HEP BİRLİKTE BİR ÜLKENİN ALDIĞI YARDIMLARIN %10'UNDAN AZINI TEMSİL EDEN DONÖRLERİN SAYISININ YOĞUNLAŞTIRILMASI İÇİN OLANAKLAR KAYNAK: 2005-06 BRÜT CPA HARCAMALARI

SEKİL 3.2 GLOBAL: DAC

kalmıyorlar.

DAC 2008 Yardım Tahsis Politikaları ve Gösterge Niteliğindeki İleriye Dönük Harcama Planları Araştırması, bu belirsizliği kısmen azaltıp, gelecekteki yardım akışlarına yönelik bir perspektif sunarak tek tek gelişmekte olan ülkelerdeki – mevcut ya da öngörülen – boşlukların belirlenmesine yardımcı oluyor.

Araştırmada vurgulanan noktalardan bazıları şöyle:

- Net resmi kalkınma yardımlarında son zamanlarda görülen düşüşler, 2010 için belirlenen yardım hedeflerinin daha da gözden uzaklaştırılmasına işaret ediyor.
- Borç yardımlarının azalması beklenirken, mevcut hedeflere ulaşılabilmesi için diğer yardım biçimlerinin önemli miktarda artması gerekecek.
- Çatışmalı ya da kırılgan koşullarda bulunan bazı devletlerin CPA rakamlarında 2010'a dek 20 milyon dolardan fazla düşüşlerle yüz yüze bulunması, durumlarının düzelmesini tehlikeye atıyor.

Özellikle Afrika'da ciddi boyutlarda fon açığı var. 2005'te Afrika'ya 2010'a dek 25 milyar dolar ek yardım sözü verilmişti; bu hedefe ulaşılması için bu kıtaya verilen toplam ODA yardımlarının yılda %17'den fazla artması gerekiyor.

DAC araştırmasında 102 gelişmekte olan ülkede toplam yardımların 10 milyar dolar artırılmasına yönelik planlara işaret edilmekle birlikte, 2005 ve 2010 yılları arasında ağırlıklı Afrika ve Asya'daki 51 ülkeye CPA yardımlarında programlı bir azalma olduğu görülüyor. Mutlak rakamlarla her birinde 20 milyon dolardan fazla olmak üzere 21 dolayında ülkede azalma bekleniyor.

Genel tablo: Paris Deklarasyonu aracılığıyla daha geniş kapsamlı kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi

Kalkınmanın kalıcı ve adil olması için, kadın-erkek eşitliği, sürdürülebilir bir çevre ve insan hakları gibi – kendileri de kalkınmada itici güç rolü oynayan – konuları da kapsamalıdır. Örneğin, kadınların eğitim seviyelerinin yükseltilmesinin çocuk ölümlerinin azaltılmasını mümkün kıldığı açık bir şekilde görüldü.

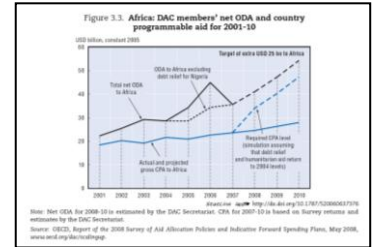
Bu bağların önemi geniş kabul görmeye birlikte, 2005'te Paris Deklarasyonu'nun onaylanması taahhütlerin uygulamaya dönüştürülmesine yeni bir ivme kazandırdı. Vak'a incelemelerinden çıkarılan beş ders, Paris Deklarasyonu aracılığıyla daha geniş kapsamlı kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi doğrultusunda nasıl ilerleme sağlanabileceğini gösteriyor.

1. Ders: Yoksul kadın ve erkeklerin aktif katılımının sağlanması kalkınma hedeflerine sahiplenilmesini ve hesap verebilirliği güçlendiriyor.

"Aşağıdan yukarı" yaklaşım, politikaların tartışılmasına ve siyasi tartışmalara toplumun olabildiğince geniş katılımının sağlanması

ÜYELERİNİN 2001-2010 NET ODA VE CPA RAKAMLARI

SEKİL 3.3 AFRİKA: DAC ÜYELERİNİN 2001-2010 NET ODA VE CPA RAKAMLARI

Source: Net ODA for 2008-10 is estimated by the DAC Secretariat. CPA for 2007-10 is based on survey evidence and estimates by the DAC Secretariat. ODA for 2007-10 is based on survey evidence and estimates by the DAC Secretariat.

TABLO 3.2. PROGRAMLANAN ARTIŞIN 100 MİLYON DOLARDAN FAZLA ARTTIRILMASI

Ülke	2005		2007		%	2007
	2005	2007	2007	2007		
Yeni Zelanda	1 002	2 703	136	2,8	3,4	30
Avrupa	408	1 020	230	2,8	0,7	36
Yunanistan	1 403	2 080	547	11,0	11,7	44
İtalya	1 064	1 027	36	0,6	0,2	25
İspanya	1 023	1 146	120	0,4	0,4	3
Almanya	960	906	287	1,6	0,3	24
Avustralya	304	1 027	300	0,8	0,9	34
Belçika	201	446	245	1,2	0,3	7
Fransa	1 033	1 034	21	0,2	0,0	12
Almanya	208	447	230	1,0	0,7	38
İtalya	304	678	406	0,5	0,4	18
İspanya	907	1 044	129	0,2	0,1	10
Avrupa	232	668	274	1,0	0,8	22
İtalya	400	682	264	1,0	0,2	36
Avrupa	400	1 120	310	0,2	0,1	17
Yeni Zelanda	940	1 308	320	1,4	0,3	37
İtalya	80	252	204	0,6	0,4	16
Almanya	87	200	210	0,3	0,3	41
Yunanistan	1 004	1 120	110	0,7	0,4	13
Yeni Zelanda	1 212	1 370	150	0,8	0,1	43
Almanya	201	440	180	0,2	0,2	44
Yunanistan	200	301	100	0,2	0,2	19
Avrupa	401	70	24	0,4	0,1	02
Yunanistan	10	200	200	1,0	0,3	23
Yunanistan	110	200	200	1,0	0,3	19
İtalya	80	200	200	0,3	0,7	49
Fransa	200	440	240	0,4	0,4	44
Yunanistan	100	300	200	0,4	0,4	37
İspanya	100	200	100	0,5	0,1	30
Almanya	2 400	2 420	10	0,0	0,0	22,9
Yunanistan	400	700	300	1,0	0,1	102
İtalya	100	210	200	0,3	0,3	49
Yunanistan	200	420	220	1,1	0,1	40

demektir. Zimbabwe ve Peru'dan vak'a incelemeleri, sağlık politikaları, uygulamaları ve programlarının şekillendirilmesine yoksulların katılımının sağlanmasıyla ne kadar önemli ve sürdürülebilir iyileşmeler gerçekleştirilebildiğini gösteriyor.

2. Ders: İnsan haklarına sonu -odaklı yaklaşım, bütün yurttaşlara daha iyi hizmet verilebilmesini sağlıyor.

Marjinalleştirilen gruplar ancak durumları ve ihtiyaçları doğru anlaşıldığı takdirde kalkınmadan tam olarak faydalanabiliyorlar; "parçalı izleme" uygulaması – cinsiyet, etnik köken, sosyal statü ve benzeri dağılım bilgilerinin kullanılması – bunu kolaylaştırabiliyor.

3. Ders: Kalkınma önceliklerinde ilerleme sağlanmasında ortak yardım stratejilerinden daha verimli bir şekilde yararlanılabilir.

Donörler ortak yardım stratejileri geliştirilip uygulanması yoluyla insan hakları, sürdürülebilir bir çevre ve kadın-erkek eşitliği alanlarında ilerleme sağlanmasına yardımcı olabilirler. Örneğin, kadın-erkek eşitliği gibi alanlarda görece en çok avantaj ve kapasiteye sahip olan donör(ler) bu hedeflerin desteklenmesi, uzmanlık ve teknik destek sağlanmasına öncülük edebilir.

4. Ders: Sözler eylemlerle desteklenmeli.

Haklar, sürdürülebilir bir çevre, dışlanma ve kadın-erkek eşitliği konularında birçok güzel politika içeren açıklamalar yazılmışsa da, bunlar yeterli değil. Uganda ve Sierra Leone örnekleri, iyi niyetlerin eyleme dönüşmesi ve etkili olmasının sağlanmasında, bütçe ve izleme konusunda iyi tasarlanmış çerçevelerin, sivil toplum seviyesinde işbirliklerinin, sivil toplum danışmanlığı ve kapasitelerin güçlendirilmesinin önemini vurguluyor.

5. Ders: Donörlerin destek çalışmalarında uyum sağlanması kırılğan koşullarda yeniden kapasite yaratılmasına yardımcı olabilir.

Kırılğan koşullardaki devletler çoğu kez Paris Deklarasyonu ilkelerinin doğrudan uygulanması için gereken kapasiteye sahip olmamakla beraber, bu ilkeler yine de kendileri için yararlı bir işlev görebilir. Bu konuda Sierra Leone iyi bir örnek oluşturuyor: 2007 yılında yapılan seçimlerin başarılı olmasında ülkenin kalkınma partnerleri arasındaki destek çalışmalarında uyum sağlanmasının da kısmen payı oldu.

İkili donörlerin politikaları ve çabaları

2007'de Kalkınma Yardım Komitesi (DAC) üyesi ülkelerin verdiği toplam net resmi kalkınma yardımı reel olarak %8.5 azalarak 103.5 milyar dolara düştü. Ancak, borç yardımları hariç tutulursa, ODA yardımlarında reel olarak görülen %2 artış genel eğilimi daha doğru yansıtıyordu.

Yukarıdaki rakam 2005 ve 2006 yıllarında net ODA yardımlarında

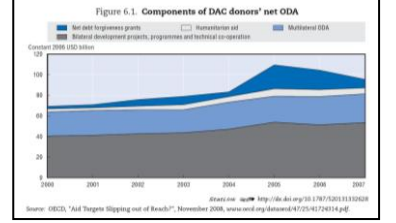
borç yardımlarının etkisini gösteriyor. Bu aynı zamanda 2005'te insani yardımlarda – ağırlıklı olarak Hint Okyanusu'ndaki tsunami ve Pakistan'daki depremin ardından yapılan özel yardımlar sonucu – küçük bir artış olduğunu da gösteriyor. İkili kalkınma projeleri ve programlarının 2006'da biraz düşmesi, 2007'de ise tekrar yükselişe geçmesi, donörlerin tedricen temel yardım programlarını arttırdıklarını gösteriyor.

Ancak, donörlerin 2010 taahhütlerini yerine getirmeleri için bu ilerleme çok yavaş kalıyor. 2005'teki Gleneagles G8 ve BM Milenyum +5 zirve toplantılarında donörler 2010'da ODA yardımlarının (2004'e kıyasla, 2004 fiyatları ve döviz kurlarıyla) 50 milyar dolar artmasını taahhüt ettiler. Şimdiye dek bu miktarın yaklaşık 21 milyar doları verilmiş ya da verilmesi planlanmış bulunuyor. Bu demektir ki donörlerin taahhütlerini yerine getirmeleri için hâlâ yardım bütçelerine 2004 doları ile 30 milyar dolar — 2007 doları ile yaklaşık 34 milyar dolar — daha koymaları gerekiyor.

Mevcut mali kriz ve ekonomik durgunluk koşullarında, yardım bütçelerinde kesintiler yapılması sonucunda bir yardım krizi doğmaması büyük önem taşıyor. OECD Genel Sekreteri Angel Gurría ile DAC Başkanı Eckhard Deutscher tarafından yapılan ortak çağrıya cevaben dünyanın başlıca 24 Kasım 2008'de bir yardım taahhüdünde bulunarak “daha önce yapılmış olan taahhütler doğrultusunda yardım hacminin artırılmasını ve yardım akışlarının bu taahhütlere uygun seviyelerde sürdürülmesini yeniden teyit” ettiler.

Kalkınma ve İşbirliği Raporu belli başlı ikili donörlerin sürdürülebilir bir kalkınmaya destek olarak ortak çalışmalar yürüttükleri bir forum olan OECD Kalkınma Yardım Komitesi'nin Başkanı tarafından yıllık olarak yayınlanıyor. Raporda uluslararası yardım alanındaki en son eğilimlerin analiz ve verileri yer alıyor.

SEKİL 6.1 DAC DONÖRLERİNİN NET ODA YARDIMLARININ BİLEŞENLERİ

© OECD 2009

Bu özet metin, resmi bir OECD çevirisi değildir.

Bu özet metin, OECD telif hakkı ve yayının aslının ismi belirtilmek koşuluyla çoğaltılabilir.

Değişik dillerdeki özet metinler, aslı İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanan OECD yayınlarının kısaltılmış çevirileridir.

Bu yayınlar OECD İnternet Kitabevi'nden ücretsiz olarak temin edilebilir www.oecd.org/bookshop/

Daha fazla bilgi için, OECD Halkla İlişkiler ve İletişim Müdürlüğü,
Haklar ve Çeviri Birimi'ne başvurunuz.
rights@oecd.org - Faks: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation Unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
Fransa

İnternet web sitemiz: www.oecd.org/rights/

